

# Studieförbundens ekonomi 2020



# INNEHÅLL

<b>Inledning</b>	<b>4</b>
<b>Sammanfattning</b>	<b>6</b>
Intäkter.....	6
Kostnader .....	6
Resultat .....	6
Övriga uppgifter .....	6
<b>Studieförbundens totala omsättning</b>	<b>8</b>
<b>Bidragsberättigad folkbildningsverksamhet på samtliga nivåer</b>	<b>10</b>
<b>Studieförbundens samlade resultat på lokal nivå</b>	<b>12</b>
<b>Cirkelledare och övrig personal</b>	<b>16</b>

# Inledning

Folkbildningsrådet följer den ekonomiska utvecklingen inom studieförbunden för att:

- säkerställa att bidragsmottagarna genomför sin verksamhet enligt gällande statsbidragsvillkor
- ge underlag till Statistiska centralbyrån (SCB) för redovisning av utbildningskostnaderna för olika utbildningsanordnare
- ge bidragsmottagarna underlag för ekonomiska jämförelser
- bidra till en ökad kvalitet i ekonomisk rapportering av bidragsmottagarnas verksamhet.

I den här rapporten presenteras studieförbundens ekonomi 2020, i relation till 2019 och 2018. Rapporten bygger på uppgifter som har lämnats av studieförbundens ekonomiansvariga på förbunds nivå.

Pandemin har påverkat folkbildningen, både studieförbund och folkhögskolor.

Folkbildningsrådet beslutade före sommaren 2020 att inte inkludera verksamhetsrapporteringen för 2020 i framtida bidragsunderlag, eftersom alla studieförbund hastigt fick ställa om sin verksamhet till distansträffar på grund av pandemin. I december 2020 beslutade Folkbildningsrådet att inte heller 2021 verksamhet ska ligga till grund för framtida statsbidrag.

Beslutat och utbetalt statsbidrag för 2020 beräknas utifrån studieförbundens genomförda verksamhet 2016–2018 och påverkades alltså inte av pandemin. Att vissa studieförbund har haft mindre kostnader under året beror på inställd verksamhet.

En närmare beskrivning av hur pandemin påverkat folkbildningen återfinns i slutrapporten för projektet [Folkbildning i coronatider](#). Både studieförbundens ekonomi och verksamhet har påverkats. Mer om detta går att läsa i delrapporten [Ekonomiska konsekvenser och förutsättningar för studieförbunden i pandemin](#).

Vid alla jämförelser i rapporten är 2018 och 2019 års belopp omräknade till 2020 års värde med hjälp av Konsumentprisindex; 1,0229 respektive 1,005. Miljoner kronor förkortas till mnkr.

Presentationen innehåller sammanfattande tabeller över samtliga studieförbund.

# Sammanfattning

## Intäkter

- Studieförbundens totala intäkter uppgick till 4 961 mnkr varav folkbildningsverksamheten utgjorde 3 664 mnkr eller 74 procent. De totala intäkterna har minskat med 6 procent jämfört med föregående år.
- Totala bidragen 2020 uppgick till 2 843 mnkr varav statsbidraget utgjorde 1 932 mnkr eller 68 procent.
- Deltagar- och försäljningsintäkternas del av omsättningen inom folkbildningsverksamheten på lokal nivå var 15 procent.

## Kostnader

- Studieförbundens totala kostnader uppgick till 4 762 mnkr varav folkbildningsverksamheten 3 515 mnkr.
- Personalkostnaderna på samtliga nivåer var 2 863 mnkr eller 60 procent av de totala kostnaderna.

## Resultat

- Resultatet av den samlade verksamheten visade ett överskott på 203 mnkr.
- Folkbildningsverksamheten visade ett överskott på 153 mnkr.
- Åtta av studieförbunden redovisade ett överskott och två ett underskott i den totala verksamheten.
- 29 av studieförbundens 136 lokala enheter, 21 procent, redovisade ett underskott i verksamheten.

## Övriga uppgifter

- Det egna kapitalet på nationell och regional nivå var sammantaget 504 mnkr.

- Antalet cirkelledare var cirka 85 500 varav 89 procent inte är arvoderade.
- Heltidstjänster<sup>1</sup> förutom cirkelledare var cirka 4 200.

---

<sup>1</sup> Antal anställda omräknat till heltidstjänster

# Studieförbundens totala omsättning

**Tabell 1: Nyckeltal 2018–2020 i fasta priser (mnkr)**

	2018	2019	2020
<b>Totala intäkter</b>	5 579	5 305	4 961
varav folkbildningsverksamhet	4 068	3 899	3 664
varav annan verksamhet	1 511	1 406	1 297
<b>Totala kostnader</b>	5 577	5 329	4 762
varav folkbildningsverksamhet	4 099	3 952	3 515
varav annan verksamhet	1 478	1 377	1 247
<b>Resultat efter dispositioner</b>	2	-22	203
varav folkbildningsverksamheten	-31	-51	153
varav annan verksamhet	30	29	50
<b>Totalt bidrag</b>	2 963	2 847	2 854
varav statsbidrag (via Folkbildningsrådet)	2 041	1 942	1 943
Totalt eget kapital (nationellt, regionalt)	479	470	504

Av studieförbundens totala intäkter utgjorde folkbildningsverksamheten 74 procent.

Statsbidragets andel av de totala bidragen är 68,1 procent vilket är marginellt lägre än förra året.



**Tabell 2: Resultat all verksamhet på samtliga nivåer (mnr)**

	Alla nivåer	Lokal	Regional	Nationell
Intäkter*	4 961	4 275	81	605
Kostnader inkl. avskrivningar**	4 762	4 121	50	591
Resultat efter finans o dispositioner	203	153	17	33
Ackumulerat kapital	504	Ej redovisat	86	418
*varav				
Bidrag (stat, kommun, region)	2 854	2 428	71	355
** varav				
Personalkostnader	2 863	2 576	35	252

I tabellen redovisas resultatet för all verksamhet på samtliga nivåer. På nationell nivå ingår koncernredovisade resultat.

Studieförbundens totala intäkter har minskat med 344 mnr jämfört med föregående år. Förändringar på regional och nationell nivå är en minskning med 6 mnr respektive ökning på 79 mnr jämfört med föregående år. Förändringen är störst på avdelningsnivån där intäkterna minskat med 418 mnr.

Totalt utgjorde intäkterna av den statsbidragsberättigade verksamheten på lokal nivå 70 procent eller 2 984 mnr (70 procent och 3 295 mnr år 2019). Övrig verksamhet i avdelningarna, främst deltagar- och försäljningsintäkter, utgjorde 30 procent eller 1 290 mnr (30 procent och 1 398 mnr år 2019).

Bidragen från stat, kommun, regioner utgjorde på lokal nivå 57 procent av de totala lokala intäkterna.

Personalkostnaderna har minskat med 9 procent jämfört med föregående år.

Det totala resultatet har förbättrats med 225 mnr jämfört med 2019. Åtta av studieförbunden visar överskott och två visar underskott.

Studieförbundens resultat varierar mellan överskott på 64 mnr till underskott på 6 mnr. Resultaten står i direkt relation till hur pandemin har påverkat de olika studieförbunden.

Det ackumulerade egna kapitalet inklusive fonder har ökat med 35 mnr sedan 2019. Uppgifter om eget kapital avser nationell och regional nivå.

# Bidragsberättigad folkbildningsverksamhet på samtliga nivåer

**Tabell 3: Studieförbundens intäkter, kostnader samt resultat för den bidragsberättigade folkbildningsverksamheten 2020 (mnr). Per nivå.**

	Alla nivåer	Lokal	Region	Nationell
Intäkter*	3 664	2 984	81	599
Kostnader inkl avskrivningar**	3 515	2 881	50	585
Resultat efter finans o dispositioner	153	104	17	32
Ackumulerat kapital	496		86	410
*varav				
Statsbidrag	1 943	1 588		355
Landstings-/regionbidrag	309	238	71	
Kommunbidrag	311	311		
Ovriga bidrag	182	182		
Summa bidrag	<b>2 745</b>	<b>2 318</b>	<b>71</b>	<b>355</b>
**varav				
Personalkostnader		1 730		

Resultatet har förbättrats jämfört med föregående år, från ett underskott på 51 mnr till ett överskott på 153 mnr. Resultatförbättringen beror på att verksamhet inte kunnat genomföras som planerat på grund av pandemin vilket gett minskade kostnader.

Regionernas bidrag har ökat med 79 mnr jämfört med föregående år.<sup>2</sup>

Kommunernas bidrag har minskat med 2 mnr jämfört med vad studieförbunden redovisat för 2019.<sup>3</sup>

Studieförbundens personalkostnader för den bidragsberättigade folkbildningsverksamheten på lokal nivå har minskat med 207 mnr jämfört med 2019 och med 232 mnr jämfört med 2018.

<sup>2</sup> Uppgiften bygger på studieförbundens egen redovisning av de erhållna bidragen från regioner och kan skilja sig mot vad regionerna själva redovisar beroende på hur respektive part väljer att definiera det erhållna/lämnade bidraget.

<sup>3</sup> Uppgiften bygger på studieförbundens egen redovisning av de erhållna bidragen från kommuner och kan skilja sig mot vad kommunerna själva redovisar beroende på hur respektive part väljer att definiera det erhållna/lämnade bidraget.

Personalkostnaderna på regional och nationell nivå och för annan verksamhet redovisas i Tabell 2.

**Tabell 4: Studieförbundens intäkter, kostnader samt resultat för den bidragsberättigade folkbildningen 2018–2020 (mnkr)**

	2018	2019	2020
<b>Intäkter</b>			
Avdelningar	3 442	3 295	2 984
Region/distrikt	90	86	81
Förbund	535	518	599
<b>Totalt</b>	<b>4 068</b>	<b>3 899</b>	<b>3 664</b>
<b>Kostnader inkl. avskrivningar</b>			
Avdelningar	3 475	3 348	2 881
Region/distrikt	84	80	50
Förbund	541	524	585
<b>Totalt</b>	<b>4 099</b>	<b>3 952</b>	<b>3 515</b>
<b>Resultat efter finans o dispositioner</b>			
Avdelningar	-32	-52	104
Region/distrikt	7	7	17
Förbund	-5	-6	32
<b>Totalt</b>	<b>-31</b>	<b>-51</b>	<b>153</b>
<b>Ackumulerat kapital inkl. fonder</b>			
Region/distrikt	81	81	86
Förbund	351	385	410
<b>Summa</b>	<b>432</b>	<b>466</b>	<b>496</b>

Resultatet av folkbildningen har mellan 2018 och 2020 förbättrats med 184 mnkr. Detta beror på ett verksamhetsunderskott på grund av pandemin som gett minskade kostnader.

# Studieförbundens samlade resultat på lokal nivå

**Tabell 5: Lokalavdelningarnas intäkter, kostnader, samt resultat för den bidragsberättigade folkbildningsverksamheten på lokalnivå 2018–2020 (mnkr)**

	2018	2019	2020
<b>INTÄKTER</b>			
Deltagar- o försäljningsintäkter	665	671	457
Statsbidrag	1 728	1 659	1 588
Kommunbidrag	336	313	311
Landstings-/regionbidrag	230	229	238
Övriga bidrag*	211	184	182
Övriga intäkter	235	203	186
<b>Summa</b>	<b>3 405</b>	<b>3 258</b>	<b>2 962</b>
<b>KOSTNADER</b>			
Material och externa verksamhetstjänster	547	523	363
Lokal, inventarier, fastighet	435	409	398
Förbrukningsinventarier, reparationer, frakt	43	43	42
Resekostnader	30	26	10
Marknadsföring	59	52	42
Kontorskostnader, övriga externa tjänster	344	296	244
Övriga externa kostnader	18	17	24
Personalkostnader	1 963	1 937	1 730
Poster av engångskaraktär	-2	-1	-2
<b>Summa driftskostnader</b>	<b>3 438</b>	<b>3 302</b>	<b>2 851</b>
Avskrivningar enligt plan	33	42	28
<b>Kostnader inklusive avskrivningar</b>	<b>3 471</b>	<b>3 344</b>	<b>2 878</b>
<b>VERKSAMHETSRESULTAT</b>	<b>-65</b>	<b>-86</b>	<b>83</b>
<b>Finansiella intäkter o kostnader</b>			
Intäktsränta	38	37	25
Kostnadsränta	-4	-3	-2
<b>Resultat före bokslutsdispositioner</b>	<b>-31</b>	<b>-52</b>	<b>106</b>
Bokslutsdispositioner	-1	0	-2
<b>RESULTAT</b>	<b>-32</b>	<b>-52</b>	<b>104</b>

På lokal nivå redovisar sju av studieförbunden ett överskott och tre ett underskott för folkbildningsverksamheten.

Deltagar- och försäljningsintäkternas andel av intäkterna på lokal nivå uppgår för alla studieförbund till i genomsnitt 15 procent vilket är lägre än föregående år. Åtta studieförbund ligger under snittet medan två

studieförbund redovisar deltagar- och försäljningsintäkter över snittet (från 31 procent till 48 procent).

Statsbidragets andel av intäkterna är i genomsnitt 54 procent vilket är högre andel än förra året. Åtta av studieförbunden ligger kring snittet. För två av studieförbunden utgör statsbidraget 35 procent respektive 100 procent.

Kommunbidragets andel av intäkterna är i genomsnitt 10 procent vilket är i nivå med föregående år. Variationen är från 0 procent till 23 procent; fyra av studieförbunden har lägre andel än 10 procent.

Regionbidragets andel av intäkterna är i genomsnitt 8 procent vilket är något högre jämfört med föregående år. Fem av studieförbunden redovisar lägre än genomsnittet och lika många redovisar 8 procent eller högre.

Övriga bidragets andel av intäkterna är i genomsnitt 6 procent av intäkterna vilket är i nivå med föregående år.

Bland studieförbundens kostnader dominerar personalkostnaderna som uppgår i genomsnitt till 61 procent av de totala kostnaderna vilket är högre jämfört med föregående år. Den ökade andelen beror på att andra rörliga kostnader har uteblivit på grund av pandemin. Sex av studieförbunden redovisar högre personalkostnader än genomsnittet (mellan 63–68 procent).

Kostnaderna för lokaler och fastigheter är i genomsnitt 14 procent vilket är högre än föregående år. Denna ökning av andelen beror på att rörliga kostnader har uteblivit på grund av pandemin. Fyra av studieförbunden redovisar under snittet och sex en kostnad över snittet.

**Tabell 6: Lokalavdelningarnas intäkter, kostnader samt resultat för annan verksamhet på lokal nivå 2018–2020 (mnkr)**

	2018	2019	2020
<b>INTÄKTER</b>			
Deltagar- o försäljningsintäkter	490	386	332
Statsbidrag	119	127	133
Kommunbidrag	163	165	156
Landstings-/regionbidrag	5	3	2
Övriga bidrag*	494	529	497
Övriga intäkter	225	186	173
<b>Summa intäkter</b>	<b>1 495</b>	<b>1 397</b>	<b>1 293</b>
<b>KOSTNADER</b>			
Material och externa verksamhetstjänster	98	102	74
Lokal, inventarier, fastighet	179	179	155
Förbrukningsinventarier, reparationer, frakt	25	17	23
Resekostnader	16	16	7
Marknadsföring	24	23	19
Kontorskostnader, övriga externa tjänster	76	59	49
Övriga externa kostnader	16	18	36
Personalkostnader	1 001	935	845
Poster av engångskaraktär	-4	2	2
<b>Summa driftskostnader</b>	<b>1 431</b>	<b>1 352</b>	<b>1 212</b>
Avskrivningar enligt plan	32	13	25
<b>Kostnader inklusive avskrivningar</b>	<b>1 463</b>	<b>1 365</b>	<b>1 237</b>
<b>VERKSAMHETSRESULTAT</b>	<b>32</b>	<b>32</b>	<b>56</b>
<b>Finansiella intäkter o kostnader</b>			
Intäktsränta	3	1	1
Kostnadsränta	-4	-4	-4
<b>Resultat före bokslutsdispositioner</b>	<b>31</b>	<b>29</b>	<b>54</b>
Bokslutsdispositioner	-1	0	-4
<b>RESULTAT</b>	<b>30</b>	<b>29</b>	<b>50</b>

Utöver den statsbidragsberättigade verksamheten bedriver studieförbunden även annan utbildningsverksamhet. Det sker i form av uppdragsverksamhet eller på skolor som studieförbundet är huvudman för. Denna verksamhet bedrivs av de lokala enheterna och i vissa fall via bolag och stiftelser utanför bidragsmottagarnas egna juridiska personer.

Omsättningen för så kallad annan verksamhet på lokal nivå har minskat med 7 procent jämfört med 2019 och 13 procent jämfört med 2018. Annan verksamhet utgör 30 procent av lokalavdelningarnas totala omsättning vilket är oförändrat jämfört med 2019 och 2018. Hos sju studieförbund är annan verksamhet lägre än snittet och hos två studieförbund är den högre. Ett studieförbund rapporterar enbart folkbildningsverksamhet.

Åtta av studieförbunden redovisar sammantaget ett överskott från annan verksamhet jämfört med sex föregående år.

**Tabell 7: Lokalavdelningarnas samlade resultat 2018-2020 (mnkr)**

	2018	2019	2020
<b>Lokalavdelningars resultat</b>			
Avdelningar med negativt resultat (före finansnetto och disp.)	-124	-116	-34
Avdelningar med positivt resultat (före finansnetto och disp.)	82	61	171
<b>Summa</b>	<b>-42</b>	<b>-55*</b>	<b>137</b>
Avdelningar med negativt resultat (efter finansnetto och disp.)	-94	-102	-27
Avdelningar med positivt resultat (efter finansnetto och disp.)	91	78	180
<b>Summa</b>	<b>-4</b>	<b>-24*</b>	<b>153</b>
<b>Antal avdelningar</b>			
Avdelningar med negativt resultat (före finansnetto och disp.)	71	69	29
Avdelningar med positivt resultat (före finansnetto och disp.)	82	67	107
<b>Summa avdelningar</b>	<b>152</b>	<b>137</b>	<b>136</b>
Avdelningar med negativt resultat (efter finansnetto och disp.)	64	58	23
Avdelningar med positivt resultat (efter finansnetto och disp.)	88	78	113
<b>Summa avdelningar</b>	<b>152</b>	<b>137</b>	<b>136</b>

I redovisningsunderlaget ingår 136 avdelningar, vilket är en minskning från föregående år med 1 avdelningar. Av tabellen framgår att 29 av avdelningarna gick med underskott före finansiella kostnader och intäkter samt före bokslutsdispositioner medan 107 avdelningar redovisade ett överskott.

Tar man hänsyn till finansiella kostnader och intäkter samt bokslutsdispositioner förändras förhållandet något och fler avdelningar går med överskott.

Det sammanlagda resultatet efter finansnetto och dispositioner är ett överskott på 153 mnkr vilket innebär en förbättring jämfört med 2019. Överskottet beror huvudsakligen på att studieförbunden varit tvungna att ställa in verksamhet på grund av pandemin.

## Cirkelledare och övrig personal

**Tabell 8: Cirkelledare och övrig personal 2018–2020 (mnkr)**

	2018	2019	2020
<b>Cirkelledare alla</b>	<b>119 128</b>	<b>114 040</b>	<b>85 507</b>
varav			
ej arvoderade CL	<b>105 856</b>	<b>100 322</b>	<b>75 835</b>
arvoderade	<b>12 992</b>	<b>13 498</b>	<b>9 424</b>
tillsvidareanställda	<b>105 856</b>	<b>100 322</b>	<b>248</b>
<b>Personal, ej cirkelledare (årssnitt)</b>	<b>4 500</b>	<b>4 383</b>	<b>4 201</b>

Antalet heltidstjänster<sup>4</sup> som inte är cirkelledare var sammanlagt på alla nivåer 4 201. Det är en minskning med 182 heltidstjänster.

Antalet cirkelledare har minskat kraftigt jämfört med föregående år, detta i stor utsträckning på grund av inställda studiecirklar på grund av pandemin. Drygt 75 000 cirkelledare (89 procent) genomför sitt uppdrag utan arvode. Det finns stora skillnader mellan studieförbunden. Hos fem studieförbund genomför över 90 procent av cirkelledarna sitt uppdrag utan arvode. I övriga studieförbund genomför mellan 50–90 procent av cirkelledarna sitt uppdrag utan arvode.

<sup>4</sup> Antal anställda omräknat till heltidstjänster



**Diagram 1: Ej arvoderade cirkelledare - utveckling över tid (antal och andel)**



